

SOS2001 Moderne sosiologisk teori sosialteori

Kort om emnet

Kurset gir en ~~bred~~ introduksjon til ~~moderne sosiologisk sosialteoretiske~~ diskusjoner etter 1945, fra klassiske tekster i den tidlige etterkrigssosiologien til dagsaktuelle bidrag om sosial rettferdighet, demokrati, feminisme, multikulturalisme og miljøkrise. ~~i~~ Ulike teoretikere og teorier vil bli presentert og drøftet opp mot viktige sosiologiske grunnlagsdebatter. Sentrale spørsmål er forholdet mellom aktør og struktur, mikro og makro, konsensus og konflikt, stabilitet og endring, universalisme og kontekstualisme, fakta og verdier. Kurset vil gi innsikt i egenarten til ulike tenkere og retninger innenfor sosialteorien, og samtidig peke på gjennomgående problemstillinger og linjer, og få frem hvordan teoretiske bidrag ofte utvikles i forlengelsen av eller som reaksjon på eller kritikk av andre bidrag. Hovedvekten ligger på å presentere og diskutere ledende teorier om seks helt grunnleggende temaer i sosiologien: 1) handling, 2) samhandling, 3) aktører og deres identitet, 4) aggregeringsprosesser som omdanner handling og samhandling til sosiale mønstre, 5) resultatet av disse aggregeringsprosessene i form av «tunge» sosiale strukturer som institusjoner, samfunn og kultur, og 6) hvordan institusjoner, samfunn og kultur påvirker handlinger og identiteter.

Kurset gir ~~dertil en~~ oversikt over teoribegrepet med særlig vekt på hvilke former for sosiologisk teori som finnes og deres forskjellige bruksområder. Det vil bli vektlagt å se sosialteorien som den har utviklet seg innenfor sosiologien i sammenheng med bredere utviklingstrekk innenfor empirisk forskning og grunnlagsdebatt i andre fag, i forskersamfunnet generelt, og i samfunnet rundt. Kurset skal gi kunnskap om og innsikt i teori og teoretisk virksomhet, men vektlegger samtidig sosialteoriens praktiske betydning og relevans for å forstå og forklare det som skjer rundt oss, i dagliglivet, i arbeids- og organisasjonsliv og i politikken. Hovedformålet med kurset er at du skal få en verktøykasse med teorier du kan bruke til å analysere og forklare sosiale fenomener. Gjennom dette gis du også en grunnleggende forståelse av hva som er bestanddelene i sosialt liv og forholdet mellom dem, og derigjennom hvordan (moderne) samfunnsliv er bygget opp og fungerer.

Hva lærer du?

Kunnskap

- Inneha oversikt over viktige spørsmål, teorier, og posisjoner og debatter som preger forskningsfronten i dagens sosiologiske teorifelt innenfor moderne og nyere sosialteori.
- ~~Gjøre rede for menneskelig handling og samhandling og hvordan den aggregeres til sosiale mønstre som institusjoner, samfunn og kultur.~~
- ~~Gjøre rede for hvordan sosiale mønstre igjen påvirker handlinger og identiteter.~~
- ~~Vite hvilke grunnleggende elementer samfunn er bygd opp av og forstå forholdet mellom dem.~~
- Utvikle forståelse av Få innsikt i forholdet mellom sosiologisk teori og biologisk evolusjonære perspektiver på mennesker og sosialt liv utviklingen innenfor sosiologi og sosialteori og bredere intellektuelle og samfunnsmessige strømninger
- ~~•~~
- Kjenne til ulike betydninger av teoribegrepet, og hvilke oppgaver ulike former for teori har i et empirisk fag som sosiologien.

Formatted: Indent: Left: 0,37 cm,
No bullets or numbering

- Forstå hvordan sosialteori kan være relevant for konkret sosiologisk analyse og i ulike praktiske sammenhenger.

Ferdigheter

- Utvikle en sosiologisk fantasi som setter deg i stand til å se vesentlige sammenhenger mellem enkeltpersoners handlinger, samfunnsstrukturer og historiske endringer i sosialt liv.
- ~~Besitte en verktøykasse fylt herske et repertoar~~ av begreper og teorier som gir deg nye og viktige perspektiver når du skal analysere og forklare et sosialt fenomen sosiale fenomener.
- ~~Forstå hva det innebærer å forklare sosiale fenomener.~~
- Kunne sette deg raskere inn i avgrensede teorier og teoridebatter innen spesialiserte forskningsfelt.
- ~~Stimulere til et kritisk-refleksivt forhold til hvordan~~ Utvikle kritisk sans i møte med teori og bruk esav teori i sosiologisk analyse.

Generell kompetanse

- Utvikle sosiologisk allmenndannelse gjennom å stifte bekjentskap med de grunnleggende spørsmålene og mange av de viktigste svarene innen samtidens sosiologiske innenfor moderne og nyere sosial teori.
- Evne til å reflektere systematisk over de mer generelle og prinsipielle aspektene ved det å studere sosialt liv.
- ~~Respekt for egenarten ved det å studere mennesker.~~
- Kjenne til og respektere Erverve seg respekt for og kunnskap om grunnleggende regler for vitenskapelig arbeidsmåte.
- Stimulere den analytiske evnen til å bruke generelle begreper og teorier til å analysere konkrete sosiale fenomener.
- Oppøve evnen til å presentere komplekse sammenhenger og resonnementer både skriftlig og muntlig.
- Kunne problematisere og kritisere fagkunnskap teoretiske bidrag på selvstendig og kompetent vis grunnlag.

Bok:

Aakvaag, G. (2008): *Moderne sosiologisk teori*, kap. 1, 3, 4, 5, 11. Oslo: Abstrakt forlag. (134 sider)

BOK: Aakvaag, G. (2008): *Moderne sosiologisk teori*, kap. 6, s. 270-278 (i kap. 11),12. Oslo: Abstrakt forlag. (43 sider)

BOK: Aakvaag, Gunnar (2008): *Moderne sosiologisk teori*, kap. 8. Oslo: Abstrakt forlag. (29 sider)

BOK: Bourdieu, P. (1999): *Meditasjoner*, kap. 3, 4. Oslo: Pax. (70 sider)

BOK: Eriksen, E.O. og J. Weigård (1999): *Kommunikativ handling og deliberativt demokrati*, kap. 2, 3, 5. Oslo: Fagbokforlaget. (77 sider)

BOK: Reese-Schäfer, W. (2009): *Niklas Luhmann*, kap. 1, 2, 3, 6, 7. Oslo: Abstrakt forlag (76 sider)

Artikler og kapitler:

*Ahme, G. (1994): "The Organized Transformation of Action into Process". I Ahme, *Social Organizations. Interactions Inside, Outside and Between Organizations*, s. 50-70 London: SAGE. (21 sider)

*Ahrne, G. (1994): "Inside Organization". I Ahrne, *Social Organizations. Interactions Inside, Outside and Between Organizations*, s. 87-113. London: SAGE. (27 sider)

*Alexander, J. (1987): *Twenty Lectures. Sociological Theory Since World War II*, s. 1-88. New York: Columbia University Press. (88 sider)

Comment [CH1]: Usikker på hvor tilgjengelig denne er fra forlaget. Setter den derfor opp i kompendium

*Axelrod, R. (2006): "The Robustness of Cooperation". I Axelrod, *The Evolution of Cooperation*, s. 169-191 New York: Basic Books. (23 sider)

*Aubert, V. (1981): "Forventning, norm og sanksjon". I Aubert, *Sosiologi 1. Sosialt samspill*, s. 81-98. Oslo: Universitetsforlaget. (18 sider)

*Aubert, V. (1981): "Sosial rolle". I Aubert, *Sosiologi 1. Sosialt samspill*, s. 99-121. Oslo: Universitetsforlaget. (23 sider)

*Baldassarri, D. (2009): "Collective Action". I Hedström & Bearman (red.), *The Oxford Handbook of Analytical Sociology*, s. 391-418. Oxford: Oxford University Press. (28 sider)

*Blau, P. (2008): "Social Exchange". I Blau, *Exchange and Social Power in Social Life*, s. 88-114. New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers. (27 sider)

*Blumer, H. (1969): "Society as Symbolic Interaction". I Blumer, *Symbolic interactionism*, s. 78-90. Berkeley: University of California Press. (12 sider)

*Brighouse, H. (2004): «Justice as Fairness». I Brighouse, *Justice*, kap. 3, 6. London: Polity Press. (52 sider)

@Bugge, L. (2002): "Pierre Bourdieus teori om makt», *Agora*: 224-248. (24 sider)

*Coleman, J. (1987): "Microfoundations and macrosocial behavior". I Alexander m.fl. (red.), *The micro-macro link*, s. 153-173. Berkeley: University of Californias Press. (21 sider)

@Elstad, J. I. (2011), "Geneve betyr mer"-tesen I et empirisk lys. *Sosiologisk tidsskrift* 19: 54-64. (10 sider).

*Elster, J. (2007): "Collective Decision Making". I Elster, *Explaining Social Behavior. More Nuts and Bolts for the Social Sciences*, s. 401-426. Cambridge: Cambridge University Press. (26 sider)

*Elster, J. (2011): "Norms". I Hedström & Bearman (red.), *The Oxford Handbook of Analytical Sociology*, s. 195-217. Oxford: Oxford University Press. (23 sider)

*Esping-Andersen, G (1990): "The Three Political Economies of the Welfare State". I Esping-Andersen, *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, s. 9-34. Princeton: Princeton University Press. (25 sider)

*Finlayson, J. G. (2005): *Habermas*, kap. 6, 7, 8. Oxford: Oxford University Press. (45 sider)

*Foucault, M (1994): "Panoptismen". I Foucault, *Overvåkning og straff*, s. 176-201. Oslo: Gyldendal. (26 sider)

@Fraser, Nancy (2009): «Sosial rettferdighet i identitetspolitikkenes tidsalder. Omfordeling, anerkjennelse og deltakelse.» *Agora*: 213-235. (22 sider)

@Fraser, Nancy (2015): «Hva er kritisk med kritisk teori? Spørsmålet om Habermas og kjønn», *Agora*, 2-3; 164-201. (37 sider)

@Gartman D. (2006) Kultur som klassesymbol eller massetingliggjøring? En kritikk av Bourdieus *Distinksjonen*. *Agora* 1-2:213-245. (32 sider).

- *Giddens, A. (1995): *Sosiologi : en kort, men kritisk introduktion*, kap. 1, 2, 4. København: Hans Reitzels Forlag. (56 sider)
- *Giddens, A. (1984): *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration*, kap. 1. Berkeley: University of California Press. (40 sider)
- *Goffman, E. (1974): "Områder og område-adferd". I Goffman, *Vårt rollespill til daglig*, s. 92-118. Oslo: Pax. (27 sider)
- @Habermas, J. (1994): "Three normative models of democracy", *Constellations*, 1(1): 1-10. (10 sider)
- *Harrington, A. (2005): "Introduction: What is Social Theory?" I Harrington, *Modern Social Theory*, s. 1-15. Oxford: Oxford University Press. (15 sider)
- *Luhmann, N. (1986): *Ecological Communication*, s. 32-50, 121-126, 133-142. Cambridge: The University of Chicago Press (33 sider)
- *Hedström, P. (2005): "Social Mechanisms and Explanatory Theory". I Hedström, *Dissecting the Social*, s. 11-33. Cambridge: Cambridge University Press. (22 sider)
- *Hedström, P. (2005): "Action and Interaction". I Hedström, *Dissecting the Social*, s. 34-47. Cambridge: Cambridge University Press. (13 sider)
- *Laursen, E. (2013): "Selv og identitet". I Jacobsen M. H., Laursen E. og Olsen J. B. (red.), *Socialpsykologi. En grundbog til et fag*, s. 225-249. København: Hans Reitzels Forlag. (25 sider)
- @Mackie, G. (1996): "Ending Footbinding and Infibulation: A Convention Account". I *American Sociological Review*, 61: 999-1017. (19 sider)
- @Mann, M. (1997). Has globalization ended the rise and rise of the nation-state? *Review of International Political Economy*, 4 (3):472-496. (22 sider)
- @Merton, R. K. (1936): "The Unanticipated Consequences of Purposive Social Action". I *American Sociological Review*, 1: 894-904. (11 sider)
- *Merton, R.K. (1978): "Den selvoppfyllende spådom". I Østerberg (red.), *Handling og samfunn*, s. 152-172. Oslo: Pax. (21 sider)
- *Merton, R. K. (1996): "The Role-Set". I Merton, *On Social Structure and Science*, s. 113-122. Chicago: University of Chicago Press. (9 sider)
- *Nielsen, F. (2008): "The Nature of Social Reproduction: Two Paradigms of Social Mobility." Symposium/ Social Sciences and Natural Sciences- What Connection? *Sociologica* Nr 3/2008 (November): Side 1-35. 35 sider. Tilgjengelig på nett (gratis, men krever registrering)
- *Parsons, T. (1951): *The Social System*, s. 428-479. New York: The Free Press of Glencoe. (51 sider)
- *Sunstein, C. (2015): "Cost-Benefit Analysis and the Knowledge Problem". Regulatory Policy Program Working Paper. Cambridge: Mossavar-Rahmani Center for Business and Government, Harvard Kennedy School, Harvard University. (18 sider)
- @Schelling, T (1971): "Dynamic Models of Segregation". I *The Journal of Mathematical Sociology*, 1(2): 143-186. (44 sider)

*Streeck, Wolfgang (2008) "Bringing Capitalism Back In." I Streeck, *Re-Forming Capitalism: Institutional Change in the German Political Economy*, s. 230-264. Oxford University Press. (34 sider)

*Swedberg, R. (2014): "The Role of Theory". I Swedberg, *The Art of Social Theory*, s. 169-188. Princeton: Princeton University Press. (19 sider)

@Udry, J. Richard (1995): "Sociology and Biology: What Do Sociologists Need to Know". *Social Forces* 73(4): 1267-1278. (12 sider)

*Weber, Max (1995): Klasse, stand, parti. I: *Makt og byråkrati: essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier*. Oslo: Gyldendal. (16 sider)

*Weber, M. (1999): "Sosiologiske grunnbegreper". I Weber, *Verdi og handling*, s. 25-55. Oslo: Pax. (31 sider)

*Young, Iris Marion (1997): ". In Young, *Intersecting Voices*, kap. 3. Princeton: Princeton University Press. (14 sider)

Tilsammen ca. 975 sider